

הודאת פיו שמודה לחובתו על כל דבר ודבר
בדני ממונות, ואמרינן הודאת בע"ד כמאה
עדים דמי, ולא יהיה חבירו בעל הונות מאבד
זכותו בשביל סברה זו בעלמא דאמרינן כיון
דלא מהימן בהודאה של זכות עלמא לא יהיה
נאמן גם בהודאה של חובת עלמא וזכות חבירו,
משכ"כ בעדות הקרובים אם נבא להשוות
הדן בעדותם ולומר כמו דאין נאמנים בעדות
של זכות הקרוב לא יהיו נאמנים גם בעדות
המחייבת הקרוב, לא נפיק מזה חירבא ולא
טק יתפסד לבריות, דאינו מוכרח שיביאו בדברים
שבין אדם לחבירו קרובים להעיד, ורובא דעלמא
רחוקים הם, יבא וידע זה בפני ב' עדים
רחוקים, ולמה יודה לפני קרובים, וכן לא יעשה
דבר יקצין אלא בפני רחוקים ואינו מוכרח
לעשות בפני קרובים, והש"ת יחיר עיניו באור
תורתו חב"ה.

סי' ט"ו.

שאלה. פליאה גדולה יש לנו בענין יפתח
שעשה עם בנו אשר מפורש
בגדרם רבא פרשת חיי שרה פרשה ס' שאמרו
בס דפתח שאל שלא כהוגן, דכתיב והיה היולד
אשר ילא מדלתי ציוי וכו' והעליתינו עולה,
הא אלו ילא חומר או בלב אחד או חתול אחת
היה מעלתו עילה, וימנן לו הקב"ה שלא כהוגן
הה"ד ויבא יפתח המלפא אל ציוי והנה בנו
יוצא לקראתו, רבי יוחנן וריש לקיש, רבי
יוחנן אמר הקדש דמים היה מחויב, וריש לקיש
אמר אפילו הקדש דמים לא היה חייב דהנן
אמר על בהמה עמאה עמאה ועל בעלה מוס
הרי אלו עולה לא אומר כלום, אמר רבי אלו
לעולה ימכרו ויביא דמיהם עולה. ומקשי ההם
ולא היה שם פנחס שיחיר לו את נדרו, ומשני
אלא פנחס אמר הוא לייך לי ואני חלף אללו
(בתמיה) יפתח אמר אני ראש קלעי ישראל
עוד

עוד מתפלאים אנחנו בענין הושע הע"ה
שא"ל הקב"ה לך קח לך אשת זנונים
וגו', ומפורש הדבר בגמרא הפסחים דף פ"ו
שאמר הקב"ה להושע בניך חטא, והיה
לו לומר בניך הם בני בחינה הם בני אברהם
יחזק ויעקב גלול עליהם מדת רחמך, לא ריו
שלא אמר כך אלא אמר לפניו רבש"ע כל
העולם שלך הוא העבדים בחינה אחרת, אמר
הקב"ה מה אעשה לזקן זה, אני אומר לו לך
קח לך אשה זונה ותוליד לך בני זנונים, ואח"כ
אומר לו לך ושלחה מעל פניך אם יוכל לשלחה
אף אני אשלח את ישראל, שנאמר ויאמר ה'
אל הושע לך קח לך אשת זנונים וילדי זנונים
וילך ויקח את גומר בת דבליס, גומר שהכל
גומרים (ביאתם ונאחזם) בת דבליס
דבה רעה בת דבה רעה, ושמואל אמר שמתוקה
בפי הכל כדבליה, רבי יוחנן אמר שהכל דשים
בה כדבליה ותהר ותלד לו בן וכו', ותהר

אע"ה, ואע"פ דאחמור בכמה דוכתי דברו חנמים לשון גזמא הנה מן הבטח של חב"י והנה בתיוקו מבטח דאין דברים אלו בדרך גזמא. וגם עוד יפלא אינו מטון אורך מחנהו ה' פרסה עם מספר מחנהו. על הכל יורינו המורה ללדקה ושכמ"ה.

תשובה. הנה בודאי סיפתח שוכה לגדולה זו לא היה צורך סדריקו מעמי הארץ ה"ו, על כן ודאי ידע שיש לו הדרה לגדר זה והפתח שלו הוא ידוע, וידע דאין לדרך להתרחק מהדר כן גדול ונביא אלא די בשלשה חכמים סיפורו לו הדר, אמנם הוא שגג בעיקר הדר שאמר כל הוילא מצינו בחיובו לבטל יעלהו עולה לה' מדבר זה אפילו טפס ועם הארץ לא יעלה בלבו לאומרו, יען כי שמא יבא חזיר או חמור או כלב וכיוצא, היתכן שיפלה עולה ואיך אמר כן, והוא בעת שאמר כן לא הרגיש בעצמותו זאת, אך בשונו שראה שילאה במו לקראתו ונכחל על לרה הבת הרגום במכשול שלו איך נדר כן, דשמא היה יולא חמור וכלב או חזיר וכיוצא, ולכן הגם כי ידע שיש הללה לבתו ע"י התרת הדר והסמים לעשות התרה לגדרו, היה צום מדבר זה לגלותו לזום אדם להודיעו שכ"כ נדר, כי זה הדבר נחשב לשעוה וכסלות ונציף לו שידעו אחריהם שהיא הוילא מפיו נדר בלשון זה של דברי כסילים ושוטים מאחר שהוא ראש קל"י ישראל, ועל כן לא ראה להגיד הדר לפני שלשה כדי סיפורו לו, ורק לפנחס שהיה גדול הדור כס"ג ונביא ראה לגלות לו הענין שהוא יתיר לו הדר דאפילו אם יבנו בניס עמו אין לך שדעו הדר מה היה ורק פנחס ידע, ובשביל הכבוד שלו שהיה ראש קל"י ישראל לא ראה שיקר הוא אלל פנחס אלא ראה שיבא פנחס אלנו ויחיר לו.

על כן שלח שליח שלו אלל פנחס ויאמר

עוד ותלך בת וכו', ותהר עוד ותלך בן וכו', לאחר שטלרו לו שני בניס ובת אחת ח"ל הקב"ה להושע לא היה לך ללמוד ממשה רבך שכיון שדברתי עמו פירש מן האשה אף אתה גדול עלמך הימנה, אמר לפניו רבש"ע יש לי בניס הימנה ואינו יכול להוילאה ולגרשה, ח"ל הקב"ה ומה אתה שחשקך וזכה ונתיך בני זמנים ואי אתה יודע אם שלך הם אם של אחרים הם כך, ישראל שהם בני, בני בחוטי בני אברהם ילחם ויעקב אחד מארבעה קניינים שקניתי בעולמי וכו', ואתה אמרת העבירים באימה אחרת, כיון שידע שהעל התחיל מבקש רחמים על עולמו, ח"ל הקב"ה עד שאתה מבקש רחמים על עמך בקש רחמים על ישראל בגזרתי עליהם שלם גזירות בעבדך, עמד ובקש רחמים ובעל הגזירות וכו' ע"ה. ודברים אלו הם פלאות אל"י, איך יתה הקב"ה את הנביא הלדק לעמא עולמו ח"ו שיקח לו אשה וזנה מפורסמת שהכל דשן בה ותלך לו בניס זמנים, ואם כדי שיהיה מכיר בעשות שטעה בלומרו על ישראל העבירים באימה אחרת היה אפשר שיהיו לו בינה בלבו שהוא מעלמו ירגיש בעשות שלו ויהדרט על דברי הקטגוריא שאמר על ישראל ויחזור בו להפך צויותם בלגונו יתבדק בזה ולמה עשה ה' ככה שיהיה הנביא מכיר בעשותו ויחזור בו ע"ה מעשה מאוסה כזאת שיקח לו חזונה הריא ותלך לו בניס זמנים.

עוד מתפללים אנתנו במאמר הגמרא דסנהדרין פרק י"ד דף ל"ה על מחנה סנחריב כשבא על ירושלים בימי חזקיהו הע"ה הגא אורך מחנה ה' פרסה, רוחב אורח סוסיו ארבעים פרסה, כך מחנהו מואתים וששים רבוא אלפין חסר חד, צעא חב"י חסר חד רבוא או חד אלפא או חסר מאה או חסר חד, תיקו ע"כ, והדבר יפלא על רבוי הזה ואחמור שם כי כזה הרבוי היה אלל המלכים שנלחם בהם אברהם

יטעם לו התרה, אמנם אם יקיימו כששמו
 ששחט את בתו כיצח של עולה וישראל
 ע"ג המזבח כשריפת קרבן עולה הנה דבר
 זה לא מלאו לבי לעשותו לשפך דם נקי
 שיתחייב עליו מיתה מן התורה כדי לקיים
 נדרו, אך נתחכם לקיים נדרו לעשות בתו
 כקרבן עולה על ידי מיעוט חלבה ודמה
 בתענית כמה ימים ולילות רגופים ביחד עד
 שתתלק ממנה נשמתה ברגעי הימים, כי
 מיעוט חלב ודם של אדם בתעניתו נחשב לו
 כאלו מקריב קרבן לה', והענין הוא דאיהא
 בגמרא דסנהדרין דף ע"ז ע"א, אמר רבא
 כפרו ומת ברעב פטור, ופירש רש"י ז"ל
 דבשעה שספרו חין כחן דבר הרעב והרעב
 בא מאליו והולך וחזק לאחר זמן כל שעה,
 וכן פסק הרמב"ם בה' רות' פרק ג' הלכה
 יו"ד הכופה את חברו והניחו ברעב עד שמת
 חין ממתין אותו והרי הוא רות', והדגש דמים
 דרגש ממנו דם (ה"ל יתחייב בדי שמים), ולכן
 יפתח קיים נדרו באופן זה שהכניסה בחיך
 מגדל גבוה ולא הכניס לה שום אכילה ושתיה
 כלל, ואם לה שהתענה שם כמה ימים כדי
 להקריב חלבה ודמה קרבן לה' ע"י תענית
 שהיה מתענית שם תעניות רגופים כידוע
 מ"ס הרב נחלת בנימין ז"ל מלוה קכ"ז דדס
 הנפש הוא תל"ב אחרון, ובכל יום תענית
 מתמעט מיעוט איסור מן תל"ב אחרון של
 דם הנפש וכו' ע"כ, והוא צוה לה שתשב עברה
 ימים רגופים או יותר עד שתתמעט כל דם
 הנפש וממילא תהא נפשה, וזה הוא ענין
 הקדבתה לעולה לקיים נדרו, ובחר הרע
 במיעוטו שאם היה שוחטה ושורפה ע"ג
 המזבח היה מתחייב עליה מיתה מן התורה
 אך באופן זה שעשה לה שתהיה בתענית
 ימים ולילות עד שתמות הוא פטור ממיסת
 ב"ד ורק חייב מיתה בדי שמים, וחשב חין
 שהוא

לו ים לי להחיות עמך בדבר השיך לי לעצמי
 ויהיו שיך לכללות ישראל, ותבא אלני לדבר
 עמך צוה, כי יפתח לא רנה לנלות עמך הנדר
 שלו לשלוח שידוע לפנחס, וגם לא לכתוב אותו
 לו במכתב כי אם רק שהיא יודעת לפנחס
 בפיו בלתיסח, וכל זה מחמת הכופה שלא רנה
 שידע כוס אדם באלה הדברים שטעה בנדרו
 שנדר לפני השי"ת, והנה פנחס חין שלא ידע
 הענין מה הוא וראה שהוא קורא אותו בשביל
 לרמן, אמר חין זה כבוד לכהונה גדולה וגבולה
 שאני חלק אלני בשביל נדרו אלא הוא יבא
 אלני ולכך לא בא פנחס אלני, ול"א לה אהה
 בתי הכרע הכרעתי ואת היית בעוכרי, כלומר
 אם לא היית את יולאה הייתי משתדל לקיים
 הנדר בכל אופן שיסיה, ולא הייתי נלך לנלות
 הנדר לאחרים כדי להחיותו ולא היה ניכר ונדע
 לשום אדם העשות שמעתי בלשון זה שלא
 מפני, אך עתה שאת יולאה מוכרת אני לבטל
 הנדר על ידי התרה, וממילא תהיה מוכרת
 לננות לשון הנדר וידעו אך דברתי בלשון
 טפשות באומרי כל היולא מביתי אעלה עולה
 ולא נרגשתי שאת יולא כלב או חזיר וכיוצא,
 וי"ס הכרע שהיה לי מזה הלשון הכרעתי עתה
 עתה שיתגלה הדבר הזה, ואת היית בעוכרי
 בגילוי הדבר, כי לולי את הייתי מקיים הנדר
 בכל אופן שיסיה ולא אהניך לנלותו לשום אדם,
 והיא הסיבה לו אם אתה חושש על זלזול כבודך
 שיסיה מחמת התרת הנדר גם עתה לא תהיה
 מוכרת להחיד הנדר אלא תקיימו בו כאשר
 נדרת, וזה התחכם יפתח שלא יטעה התרה
 ואלא כוס אדם אלא רק אלל פנחס, דאחר
 שיבא פנחס אלני ייד לו ענין הנדר בפיו
 בלתיסח כדי שיתור לו.

ואחר שהיה שלא רנה פנחס לבא אלני
 והוא חס על כבוד עצמו ולא רנה
 שיך אלל פנחס או הוכחה לקיים הנדר ולא

מענין זה כי היה צום לגלותו, ומ"ס רש"י ז"ל בשופטים ע"פ ואלכס ויחדו על ההרים דליתא במדרש רבי תנחומא דא"ל ברו שתלך על ההרים אלו הסנהדרין שמה ימלאו פתח למדך, הנה בודאי הוא לא נתן לה רשות לגלות הדבר הזה ולא הלכה ולא ידעו מזה.

ג לפי הלכה זו שעשוי צעמן זה סרה ונסתלקה הפליאה הגדולה מעל יפתח, איך שפך דם נקי בידים בשביל לקיים גדרו, ועוד כיון דידע דיש לגדור תקנה בהחלטה חכם דעל כן רצה שיבא פנחס אללו כדי להתיר לו, איך בשביל כבוד כל דבר שלא רצה שילך אלל פנחס שפך דם הנערה. ובזה שאמרנו ניחא כי הוא לא שחטה בידים קרובן עולה אלא רק סבב לה מיתה ברעב שהמיתה סגורה במגדל כמה ימים בתענית עד שמתה, ובזה אינו חייב מיתה מן התורה, כאמור לעיל, והע"פ דחייב מיתה בדי מיס טעה לחשוב דצעבור קיום גדרו שגדר לש"ס רשאי להיותה בתמסור גפשה לשמים ע"י התעניות שתחנה כמה ימים העופים, והנה דבזה טעה טעות גדולה מ"מ הוא לפי דעתו מלא מקום להביאי לידי עשות זו ונכשל בכך.

ואחר הדברים האלה אבא להעיר אותך בהערה זו, והוא כי מה שהסמינו הדר"ק ז"ל ושאר מפרשים הפך דברי רז"ל באומהם דלא היה לבת יפתח מזה כלל, אלא בנה לה בית על אחד ההרים לפרישות דוקא שתהיה יושבת שם כל ימיה ולא תגש לאיש, וכמה קושיות נלצות על פירוש זה, חדא על מה היתה כל החרדה הזאת שיפתח נדון בגשירת אצרים, ופנחס נסתלקה ממונו רוח"ק דמה נזק גרמו לה צפרישות זו, ואם שלא נשאת לחם מה צדק הלא קי"ל אין האשה חייבת צפרים ורציה, ועוד מאחר שיצאה במגדל

שהוא מתכין צוה לש"ס לקיים גדרו להעלותה עולה לה' ולא לנקום ממונו אין עליו חטא ובאמת טעה בזה, והוא אחר שהכניסה במגדל בלא חסירה ופתיח, וכבר עליה המגדל המתין עד שידע דודאי, יאלה גפשה ומתה לו פתח המגדל וקצרה בחיבו או במקום אחר, ובודאי אחר גמר המעשה כשפתח המגדל יקצרה נסתרע על מעשה הרע היה טעשה לה מיתה על ידי רעפון, וכשראה העונש שנענש בדי מיס שלקה בשחין והיו נשרין אצרי ממונו אז הסיר מסוה הכושה מעל פניו והתוודה על חטאו בפני הכל והגיד להם המעשה אשר עשה מתחלה ועד סוף, ואז טרע הדבר לכל.

כבה ים לנייר מעשה של יפתח עם בתו שיתקבל הדבר ע"פ השכל, ובזה מובן הטעם שנענש בגשירת אצרים שהיו נשרין אצרי ממונו צו"ל, כי הוא לא שחט אותה בקרבן עולה, אלא הרע ב אותה בתענית כמה ימים, שכל יום היה מתמטע מזה הגפשה בלא חיזה חלק ממוני עד שכלה כל דם הגפשה ואז יאלה גפשה כי מתה, וכן כל יום היה טיבר ממונו אחר אחר, עד שנשרו כל אצרי דלא מת יהיו עונשו מדה כנגד מדה.

הנה כי כן בהלכה זו שעשוי נסתלקה וסרה הפליאה הגדולה מעל פנחס, למה לא הודיע ליפתח שיש לו תקנה ע"י התרה שיתירו לו חכמים שיבואו אללו ויתירו לו, כי באמת פנחס לא ידע מזה הענין ולא הודיעו יפתח צעבור מה הוא רוצה שיבא אללו, והבין מדבריו שרצה להתרחות עמו צעבור עזה אחת השייכה לו לגדור וכאמור לעיל, ולפיך אמר אין מן הראוי שאני אלך אללו חלא הוא יבא אללל, גם נסתלקה וסרה הפליאה מעל שאר חכמים וגדולים שבדור למה לא הגידו ליפתח שיספיק לו לעשות התרה לגדרו, כי באמת לא ידע שיש אדם

ביאור מוכרח מאד ומורה להודיע זאת בפני
עם הארץ כשלומדים הפסוקים האלה בהושע
שבוה תח"ש דעה האדם, ע"כ.

ועל

שאלה הג' שנתפלאהם במאמר הגמ'
דסנהדרין דף ל"ה בענין מחנה סנהריב
כשבא לירושלים וכו' הנה גם על זה כתבתי
בס"ד בסה"ק בן יהודע חלק חמישי דף ל"ו
ו"ל ודע כי סך של ר"ס רבוא אלפים אינו
מספר קרקפתא דגברי, אלא הוא מספר
האבות שלהם, כי בזמן קדמון היה להם גבורה
בידים שהיה אדם אחד שקול כנגד מאה
ואחד כנגד מאתים או שלש מאות וכן
עוה"ד, ולכן היו כותבים בפנקס מספר החיל
של המלך כפי הערכה שעושים ביכולת של כל
או"א, ורק עתה שבעלה גבורת היד עושים
המספר הקרקפתא דגברי, וסנהריב היה כמו
בפנקס החיל שלו שיש לו ר"ס אלף רביא
אלפים, ואפשר שעולים במספר קרקפתא
דגברי עשרה רבוא אלפים ולא יותר ונחבשו
בסך ס"ר רבוא אלפים כפי חשבון ההערכה
דאחד נחשב כמאה ואחד כת"ק או יותר
ובודאי דהם אינם מעריכים אותם כפי האמת
אלא מרבים מספר ההערכה כדי להשביח
כוחם ולהגדיל מעלתם.

ומ"ש אורך מחנהו ת' פרסה לא היו
הולכים כל הגיטות ביחד אלא היו
מפוזרים ורחוקים זה מזה, דיינו שילכו כל
עשרה אלפים בפ"ע ובין ללו לאלו יש מהלך
פרסה או יותר, וכן ברוחב ככה עושין כדי
להטיל אימה על בני אדם בדברים בגודל
רבוי שלהם שיאמרו על מחנהו שהוא רב
וגדול ועלום מאד, ונ"ל בס"ד שיש הכרח
לדבר זה מגוף המאמר עלמנו, דאם הדבר
כפשוטו שכל משך זה של ת' פרסה על
ת' פרסה הוא מלא חיל של סנהריב, איך אמר
חלמורא לעיל דאורחא דבעא לסגויי בעברה
יינו

במגדל של פרישות כל ימיה, איך צרכיו הימים
לא נמלא אדם שחקקא על לער הצה
בפרישות ויוכיח את אביה לספר מעשה שעשה
לצחו, או שילך ויגיד לסנהדרין על הדבר
הזה, ועוד יש קשיא חזקה מכל אלו איש כי
ידור נדר לה' על חזרתו בשלום והללחת
דרכו לדרך שידור לעשות דבר מזה, וכאן
קיום הנדר הוא על מעשה חטא למנוע
אותה מן גבולין ולבטל ממנה פריה ורביה,
על בן הנראה בענין זה הוא ההלכה שעינו
ע"פ דברי חז"ל במדרש רבא הגו' וע"פ
ביאור הרמב"ם יונקן בזה דשניהם לדבר אחד
נזכרנו, אלו ואלו דברי אלהים חיים, והש"ת יאיר
עינינו בזה תורתו אבי"ה.

ועל

שאלה הב' שנתפלאהם בענין הושע
הע"ה בגמרא דפסחים דף פ"ז, הנה
כתבתי בס"ד בסה"ק בן יהודע דף למ"ד
ע"א ו"ל, ודע כי מה שאל"ל קח לך אשה
זונה ולקח גומר בת דבילים וילדה לו ב' בנים
ובת אחת וקרא להם שמות, ומה שאל"ל היה
לך ללמוד ממשה רבך, ומה שהשיב יש לי
בנים ממנה, ומה שאל"ל השי"ת על דבריו
אלו, כל זה לא היה צפועל בהקין אלא ראה
כל זה במראה החלום שחלם חלום ארוך
שאל"ל קח לך אשה זונה וכו' וכן כל הענין
כולו, ואפשר שנראה לו זה הדמיון בחלום
כמראה הנבואה דכתיב בה בחלום אדבר בו
וכוונת נמלא ביחזקאל הע"ה שהיה רואה
שהלך לא"י וראה עושין כו"כ, גם ראה
שהלך ביום הכפורים לירושלם וראה שזמלאך
מודר לפני העזרות ובהמ"ק כולו וכו' בס'
מ' בעשרים וחמש שנה לגלותנו וכו' בעשור
למורש וכו' בעלם היום הזה היתה עלי יד
ה' ויבא אותי שמה : במראות אלה הביאני
אל ארץ ישראל ויעניני אל הר גבוה מאד
וכו', וכן ראיתי לדר"ק ז"ל שפירש כן, וזו

יומי סגא בחד יומא, ואמרי לי: כלדאי שאותו
היום דוקא יוכל על ירושלים, ובקשו חילו
לשלוח ידס בס ולא הניחם, ואמר להם מחר
תבואו כל אחד אבן מן החומה ונבקענה
ובלילה מתו כולם, והלא משך ת' פרסא יש בין
המחנה לסיומו כמה ימים כי מהלך אדם בימינו
ביום עשרה פרסאות, ואם נגנס ראש
המחנה היום לחומת ירושלים לא יגיעו סוף
המחנה לירושלים אלא עד אחר כמה ימים
וביון שא"ל למחר כל אחד יקח אבן אחת מן
החומה ונבקענה, משמע שכל המחנה הגיע
עד החומה והיו סמוכים לה, ועוד בני אדם
הממלאים קרקע שגודלה ת' פרסה על ת'
פרסה היכן עמדו צבואם לירושלים והלא
כל ארץ ישראל היא ת' פרסה על ת' פרסה
ועוד ממ"ט וילא מלאך ה' ויך במחנה אשור
ק"ף חלף דארז"ל אלו היו ראשי גייסות
משמע דכל מחנהו צאו סביבות ירושלים
על כן מוכרח לומר דסך המחנה בקרקפתא
דגברי לא יעלו יותר מעשרה רבוא אלפים
אך כדי להטיל חימה כאשר הולך למדינה
להלחם בה היה מפור הניסית שלו ללכת
במשך ת' פרסה, ויש מקום גדול פניו בין
זל"ו, וכשבא לירושלים נקצלו כל הגייסות
ביחד ועמדו סביבות חומות של ירושלים,
ע"כ. והדברים ברורים והסי' יחיד עינינו
באור תורתו אבי"ר.

סימן ט"ז.

שאלה בשנה זו בליל שביעי של פסח עלה
בלבי ללמוד בלימוד אשר הובא
בספר קראי מועד המתוקן ללילה הזאת, והייתי
לומד בהתחברות אחובי ורעי אשר שנינו לא
הורגלנו בלימוד זה בשנים שעברו וכאשר הגענו
ללמוד במאמרי רז"ל הלקוחים מן גמרא
דסנהדרין דף ז"ח ראינו דברים נפלאים

עוד בכלל המאמרים הנז' מלינו מאמר תמוה
מאד, דאחמרי החס אמר רב נחמן אי
מן חייל הוא כגון אגא שנאמר והיה אדיר
ממנו ומושלו מקרבנו יא, אמר רב אי מן חייל
הוא כגון רבינו הקדוש אי מן מתיא הוא כגון
דמיאל איש חמודות ע"כ, ולפי דבריו של רב
נחמן